ROK XI

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

№ 2

WARSZAWA, DNIA 15 STYCZNIA 1936 R.

ZNIŻKA TARYF KOLEJOWYCH

Po akcji nad zrównoważeniem budżetu następnym etapem prac, leżącym w planie gospodarczym Rządu, były zarządzenia zmierzające do podniesienia siły nabywczej społeczeństwa i ożywienia życia gospodarczego w kraju. W posunięciach tych nie mogła być pominięta sprawa kolejowych taryf towarowych i zagadnienie nadmiernego obciążenia towarów kosztami przewozu.

Obowiązująca obecnie taryfa kolejowa, zreformowana w 1929 r., oparta na najwyższym poziomie cen z lat 1928 i 1929 obciążała w wysokiej mierze koszt towaru. Ówczesne wejście w życie taryfy zeszło się z początkiem przeżywanego obecnie kryzysu i podwyższone opłaty od samego już początku zaciążyły dotkliwie na przewozach towarowych. W miarę spadku cen, przy pozostających bez zmiany opłatach kolejowych lub nieznacznych ich redukcji, stosunek pomiędzy stawką taryfową a wartością towaru pogłębiał się i obciążenie towaru kosztami przewozu stale wzrastało. Jak dotkliwie towary były obciążone kosztami przewoźnego — wskazują wskaźniki cen hurtowych i wysokości taryf. Uwzględniając przyznane zniżki taryfowe od roku 1930, przy przyjęciu poziomu taryf z 1929 r. na 100 — wskaźnik taryfowy w r. 1935 wynosił 83,5 — podczas gdy wskaźnik cen hurtowych spadł poniżej 56.

W tym stanie rzeczy za jedną z najpilniejszych prac w kierunku ożywienia życia gospodarczego, Rząd uznał szeroko zakrojoną zniżkę kolejowej taryfy towarowej. Dzięki szybkiemu tempu prac prowadzonej akcji taryfowej, zasady obniżki taryfy towarowej zostały uchwalone przez Komitet Ekonomiczny Ministrów już w końcu listopada r. b., a zniżki — ustalone przez specjalnie powołaną Komisję w pierwszej połowie grudnia 1935 r.

Stojąc na stanowisku, że interwencja taryfowa na rzecz gospodarstwa krajowego w postaci ogólnej zniżki taryf dla wszystkich towarów mogłaby naruszyć równowagę budżetu kolejowego i nie przyniosłaby odpowiednich korzyści gospodarczych, Komitet Ekonomiczny Ministrów powziął decyzję przeprowadzenia indywidualnych zniżek, określając listę towarów i rozmiary zniżek. W stosunku do wszystkich artykułów przewożonych przez koleje, liczba towarów objętych zniżkami została znacznie ograniczona. Wobec jednak uwzględnienia najpoważniejszych artykułów, przedewszystkiem zaś surowców lub tych produktów, które odgrywają rolę surowców lub półfabrykatów — około 90% przewozów uzyska zniżkę taryfy. Rozmiar zniżki ustalony został na 30% w porównaniu do taryfy 1929 r., przy odliczeniu ulg taryfowych udzielonych w międzyczasie, przyczem obniżką objęte zostały wyłącznie przewozy wewnętrzne ze względu na stosunkowo zbyt wysoki ich poziom w zestawieniu z taryfami eksportowemi. Pod uwagę również wzięto, że zniżki w obrocie wewnętrznym obniżając koszty produkcji niewątpliwie przyczynią się do wzmożenia ogólnej zdolności eksportowej. Kwotę obniżek, pomijając zniżki które przypadną dla tranzytu, ustalono na sumę około 65 — 66 milj. złotych. Z powyższej kwoty na poważniejsze pozycje przypadły następujące sumy: węgiel i koks — około 20 mil. zł. produkty rolnicze i hodowlane — około 16 milj. zł., materjały drzewne — przeszło 7 milj. zł., przemysł hutniczy przeszło 2 milj. zł., ropa i nafta — 1½ milj. zł., cukier — około 1½ milj. zł.

Przemysł chemiczny ze zgłoszonych postulatów, opracowanych przez Sekcję Komunikacyjną Związku i obracających się w granicach 2 milj. zł. uzyskuje zniżki w dziedzinie taryfowej na blisko 800 tys. zł. Obniżeniu ulegają taryfy w przewozach następujących surowców i produktów chemicznych: kwas siarkowy, oleum, soda amonjakalna, piryty, chlorek wapna, siarczan miedziowy, smoła surowa, benzol nieoczyszczony, kwas azotowy, kwas solny i kości surowe. Przy imporcie obniża się taryfy na fosforyty i piryty. Poważne ponadto znaczenie dla przemysłu chemicznego ma zniżka taryfy na sól przemysłową.

Nadmienić również należy, że w ramach przeprowadzanej obecnie zniżki taryf przewozowych specjalną zniżką objęte zostały Kresy Wschodnie. Dla przewozów na Kresach przyznano ogólną ulgę w postaci obniżenia o jeden stopień minimalnej normy ciężaru, wymaganego do stosowania pewnych stawek przewozowych. Ponadto w przewozach z Kresami Wschodniemi została wprowadzona dodatkowa zniżka przewoźnego na niektóre towary.

Omówione powyżej zniżki taryfowe częściowo już weszły w życie, pozostałe będą wprowadzone do dnia 1 lutego b. r.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU

W okresie od dnia 1 do 15 stycznia r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się— obok innych — następującemi sprawami szczególnej doniosłości:

Zgromadził w drodze ankiety postulaty przedsiębiorstw chemicznych w zakresie pomocy finansowej przy wywozie na rok 1936.

Interwenjował z pozytywnym skutkiem w Ministerstwie Skarbu w sprawie utrzymania dotychczasowej organizacji zwrotu ceł przy wywozie bieli cynkowej.

Wziął udział w konferencji w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, poświęconej sprawie kolejowych taryf importowych na tłuszcze zwierzęce.

Na żądanie Ministerstwa Przemysłu i Handlu zaopinjował projekty utylizacji padliny.

Opracował szczegółowe postulaty w sprawie skażania łojów technicznych przy imporcie z zagranicy.

CENY SZTUCZNEGO JEDWABIU

Pod takim tytułem ogłoszony został w Nr. 14 „Kurjera Porannego" z dn. 14 stycznia r. b. interesujący artykuł, którego obszerniejsze streszczenie niżej podajemy.

Wśród znanych powszechnie surowców włókienniczych: bawełny, wełny, lnu, juty i sztucznego włókna — to ostatnie jest niewątpliwie najważniejszym surowcem przyszłości. Wskazuje na to zarówno rosnąca w niespotykanem tempie produkcja światowa (z 84.690 tonn w r. 1925 do 413.770 tonn w r. 1934), jak oparcie jej na dość elementarnych, rozpowszechnionych surowcach, przedewszystkiem celulozie, jak wreszcie opanowanie metod fabrykacyjnych.

Przedewszystkiem stwierdzić trzeba, że ta gałąź przemysłu, reprezentowana w Polsce przez 3 fabryki, nie jest skartelizowana, wskutek czego obserwujemy wolną grę sił i dość ostrą konkurencję między tymi trzema producentami. Toteż ceny jedwabiu sztucznego zniżkują gwałtownie od paru lat, pozwalając naszemu włókiennictwu na coraz nowe zastosowania i szeroką popularyzację tudzież demokratyzację wyrobów ze sztucznego jedwabiu. Wskaźnik cen sztucznego jedwabiu w Polsce, przyjmując za 100 rok 1928, wynosi obecnie 32,7, a więc jest niższy nietylko od wskaźnika cen hurtowych towarów przemysłowych (57,3), ale nawet od wskaźnika cen artykułów rolnych (38,5). Oczywiście, tak znaczny — to wynoszący 67,3 proc. spadek cen sztucznego jedwabiu możliwy był nietylko naskutek zniżki cen surowców, lecz także w wyniku równoczesnego działania 2-ch czynników: ulepszenia i potanienia metod fabrykacyjnych, tudzież wzrostu produkcji. Istotnie — produkcja polska wzrosła 7-krotnie w ciągu ubiegłego 10-lecia.

Aby oświetlić zagadnienie cen w sposób możliwie bezstronny, niedość zatrzymać się na warunkach polskich. Należy rzucić je na ekran stosunków światowych — a więc porównać z cenami w innych krajach. Oczywiście, trzeba operować wielkościami współmiernemi, nie zestawiając np. cen eksportowych z cenami wewnętrznemi; niekiedy nawet spotyka się porównania zgoła groteskowe — zagranicznej ceny za funt z krajową ceną za kilogram! Zestawienia bowiem podobne zaciemniają obraz stanu faktycznego i prowadzą do bałamutnych, lecz skwapliwie wysnuwanych wniosków. Ponadto, należałoby przy wszelkich porównywaniach cen wprowadzać poprawki na wielkość produkcji. Jest bowiem rzeczą notorycznie znaną, że koszt własny — a więc i cena sprzedażna — zostaje w stosunku prawie odwrotnie — proporcjonalnym do wysokości produkcji. Ponieważ jednak podobne przeliczenie nie mogłoby być ścisłe, więc należy tylko ustalić, iż ceny w Polsce — uczestniczącej w produkcji światowej jedwabiu sztucznego liczbą niewiele przekraczającą 1 proc. — powinny być wyższe, niż np. we Włoszech (12 proc. produkcji światowej). Ponadto, inwestycje maszynowe są ze znanych powszechnie przyczyn droższe w Polsce, niż w innych krajach uprzemysłowionych — co też nie może pozostać bez wpływu na poziom cen. A jednak podane niżej zestawienie cen wewnętrznych kilku typowych gatunków sztucznego jedwabiu prowadzi do wniosków, wręcz rewelacyjnych.

Ceny wewnętrzne za 1 kg. w złotych *)

	Polska	Niemcy	Włochy
Wątek 120 drs. II			
Wątek 250 drs. II	8,50	10,50	8,15
Przędza matowa 60 drs. I na szpulach	7,00	8,20	6,45
Przędza krepowa 100 drs. I	14,75	15,85	15,15
na kanetkach	15,—	18,60	14,85

Z tablicy powyższej widać, że ceny sztucznego jedwabiu są w Polsce niższe, niż u naszego najbliższego zachodniego sąsiada. Porównanie cen polskich z włoskiemi wskazuje wprawdzie, że ceny polskie są wyższe, ale rozpiętość wynosi zaledwie — zależnie od gatunku — 4 do 15 proc. Jeżeli dalej zestawić *spadek cen* w tych trzech krajach od r. 1928, wówczas okaże się, że zniżka była najgłębsza w Polsce, wynosząc 67,3 proc., gdy w Niemczech stanowi ok. 58 proc., we Włoszech — ok. 36 proc.

Gdybyśmy jednak porównali eksportowe dumpingowe ceny jedwabiu sztucznego z cenami wewnętrznemi jakiegokolwiekbądź kraju (nietylko Polski) wówczas okazałoby się, że nadwyżka produkcyjna wyrzucana jest na eksport po cenach, parokrotnie nieraz niższych od cen wewnętrznych w tym samym kraju. W tych warunkach cła muszą odegrać właściwą rolę, bowiem istnieją właśnie poto, aby chronić produkcję wewnętrzną przed ekspansją dumpingu zagranicznego. A już wolna konkurencja na rynku wewnętrznym między krajowemi wytwórniami, tudzież prawo popytu i podaży regulować powinny poziom cen wewnętrznych.

Najważniejsze jest pamiętać, że — jak wynika z przytoczonych danych — polskie ceny jedwabiu sztucznego leżą na poziomie, odpowiadającym wewnętrznym cenom zagranicznym.

---

*) Ceny niemieckie podano wg cennika Kunstseiden-Verkaufsbüro G. m. b. H., Berlin z r. 1935.

Ceny włoskie podano wg. cennika „Italrayon" z r. 1935.

Ceny polskie faktycznych tranzakcyj.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Rada Traktatowa Samorządów i Organizacyj gospodarczych przystąpiła do zbierania postulatów, dotyczących wywozu polskiego do *Stanów Zjednoczonych*. Związek po zapoznaniu się z posiadanemi materjałami wystosuje odpowiednie zapytanie do swych członków.

Rada Traktatowa przystąpiła również do zbierania materjałów dotyczących stosunków handlowych z *Haiti*.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (NrNr. 1 i 2 „Informatora Eksportowego").

Bułgarja. Ograniczenie bezcłowego przywozu niektórych produktów chemicznych.

Francja. Ogłoszenie kontyngentów przywozowych nawozów sztucznych.

Norwegja. Ogłoszenie listy produktów farmaceutycznych dozwolonych do przywozu.

Peru. Ogłoszenie listy produktów farmaceutycznych dozwolonych do przywozu.

Zwracamy uwagę na następujące raporty ogłoszone w „Informatorze Eksportowym": reglamentacja przywozu nawozów sztucznych do *Argentyny*, nowe zarządzenia walutowe *w Czechosłowacji*, wprowadzenie reformy walutowej i wprowadzenie nowych przepisów walutowych w *Danji*, ogłoszenie nowych cen makuchów w *Czechosłowacji* (Nr. 2 „Informatora").

KRONIKA

Z dniem 1 Stycznia 1936 została założona przez inż. Tadeusza Bluma spółka celem budowy racjonalnych palenisk na miał węglowy poddmuchowych (łańcuchowych i ślimakowych) p. n. „Palenisko BIP".

Ślimakowe palenisko BIP, jako podsuwne, pracuje bezdymnie; prócz tego jest ono automatyczne i daje od 25% oszczędności na kosztach opału w stosunku do istniejących ręcznych palenisk na miał węglowy, niezależnie od oszczędności na uproszczeniu obsługi.

W kotłach centralnego ogrzewania (żeliwnych i t. p.) palenisko BIP na miał węglowy zastępuje opalanie koksem, przyczem uzyskuje się powyżej 65% oszczędności na kosztach opału.

Paleniska BIP nadają się również do wszelkiego rodzaju pieców przemysłowych.

Sprawność palenisk BIP jest wysoka, ponieważ przez regulację powietrza można osiągnąć do 14% bezwodnika kwasu węglowego w gazach spalinowych.

Zarząd spółki mieści się w Warszawie przy ul. Miodowej 3.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu skierowało do Związku Izb Przemysłowo-Handlowych pismo treści następującej:

„Ministerstwo Przemysłu i Handlu prosi o wydanie zalecenia poszczególnym Izbom Przemysłowo-Handlowym i Organizacjom opinjodawczym, aby do nadsyłanych przez te Organizacje do Ministerstwa Przemysłu i Handlu (Centralna Komisja Przywozowa) podań importerów dołączano dwa razy w roku, mianowicie w miesiącu styczniu i lipcu zaświadczenia terytorjalnie właściwych Urzędów Skarbowych stwierdzające, że ubiegający się o pozwolenie przywozu importer uczynił zadość swoim obowiązkom wobec Skarbu Państwa i wszystkie należności podatkowe i inne regularnie opłaca oraz wymieniające sumy jakie z tego tytułu wpłacił do Kasy Skarbowej w ostatniem półroczu".

Na sprawę powyższą zwracamy szczególną uwagę firm, sprowadzających towary z zagranicy.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Monitorze Polskim Nr. 2 z dnia 3 stycznia r. b. ogłoszony został pod poz. 4 okólnik Minist. Skarbu z dnia 21 grudnia 1935, w sprawie specjalnej kontroli obrotu towarowego polsko-niemieckiego. Zgodnie z przepisami tego okólnika, zwolnione są od obowiązków przedstawiania świadectw rozrachunkowych przy przywozie artykuły księgarskie, sprowadzane przez księgarnie, których spis dołączony został do tego okólnika.

W Monitorze Polskim Nr. 7 z dnia 10 stycznia r. b. ogłoszony został pod poz. 13 okólnik Ministerstwa Skarbu z dn. 30 grudnia 1935 w sprawie skażania tłuszczów i olejów ługiem potasowym.

Stosownie do przepisów okólnika, dopuszczony został do skażania tłuszczów i olejów ług potasowy w rozczynie wodnym o stężeniu 33%, w ilości niemniejszej, niż 6% w stosunku do ciężaru tłuszczu. Dotychczasowe środki skażające — t. j. żywica ług sodowy i ług wapniowy zostały nadal utrzymane.

W Monitorze Polskim Nr. 5 z dnia 8 stycznia r. b. ogłoszony został pod pozycją 9 okólnik taryfikacyjny Ministerstwa Skarbu z dnia 23 grudnia 1935.

Stosownie do przepisów okólnika, następujące półprodukty organiczne należy clić:

1) kwas antrachinonodwusulfonowy $HSO_3 \, . \, C_6H_3(CO)_2 \, . \, C_6 \, H_3SO_3H$ i dwuchloroantrachinon $C_6H_3Cl(CO)_2C_6H_3Cl$ według pozycji 396 p. 3 taryfy celnej.

2) triokarbanilid $C_6H_5 \, . \, NH \, . \, CS \, . \, NH \, . \, C_6H_5$, dwumetylotiokarbanilid (dwutolilotiomocznik) $CH_3 \, . \, C_6H_4 \, . \, NH \, . \, CS \, . \, NH \, . \, C_6H_4 \, . \, CH_3$. chloroaminoantrachinon $C_6H_3Cl(CO)_2 \, . \, C_6H_3 \, NH_2$, leukodwuaminoantarachinon (dwuaminoantrahydrochinon) $C_6H_4(COH)_2 \, C_6H_2(NH_2)_2$, chloroaniliny $Cl \, . \, C_6H_4NH_2$ i C_6H_5NHCl oraz ich dwuazopochodne należy clić według pozycji 397 p. 12 taryfy celnej.

W Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Skarbu z dn. 31 grudnia 1935, ogłoszony został pod pozycją 842 okólnik Minist. Skarbu z dnia 14 grudnia 1935 w sprawie stosowania poszczególnych środków skażania soli przemysłowej.

Zgodnie z przepisami okólnika, stosowanie dotychczasowych środków szczególnych do skażania soli przemysłowej zostało przedłużone aż do odwołania.

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAŃ FIRMY EDWARD GRONIOWSKI W WARSZAWIE, Srebrna 16.

	Cena w zł. za 1 kg.
Ałun chromowy	0.80
Ałun krystaliczny	0.50
Antychlor krystaliczny	0.44
Biel cynkowa	0.75
Biel ołowiana	1.50
Boraks krystal.	0.95
Cerezyna biała II gat.	1.70
Cerezyna żółta	1.50
Chlorek magnezu	0.27
Chlorek baru	0.65
Chlorek wapna	0.42
Chlorek wapnia	0.28
Dwuchromian potasu	2.05
Dwuchromian sodu	1.65
Degras orygin. Stadlera	1.60
Dekstryna biała	0.60
* Esencja octowa 80%	3.15
Emetyk	7.50
* Formalina 40%	2.00
Fosforan sodowy 3[1] zasadowy	1.10
Fenol krystal.	2.75
Fluorek sodu	2.—
Glukoza nieskażona	0.62
Kaolina	0.15
Kreda zwykła szlamowana	0.09
Kalafonja amerykańska „Hercules" N. jasna	0.88
* Kwas octowy 30% techn.	1.—
Kwas mrówkowy	2.40
Kwas mlekowy 50%	1.50
Kwas mlekowy 80%	2.65
* Kwas fosforowy chem. czysty	3.50
* Kwas fosforowy techniczny	2.60
Kremotartar	2.40
Kwas cytrynowy	5.00
* Kwas solny techn.	0.16
Kwas winowy kryst.	5.35
Litopon 30%	0.70
Minja ołowiana prawie chem. czysta	1.24
Minja żelazna	0.42
Nadboran sodowy	4.—
Nadmanganian potasu	4.00
Naftalin	0.60
Nigrozyna wodna	7.—
Nigrozyna tłuszczowa	12.—
Olej rycynowy	2.—
Olej kostny	4.50
Olej turecki 50%	0.95
Olej turecki 80%	1.60
Oropon (bejca dla skór)	2.—
Octan sodu	1.15
Ozokeryt czarny	2.25
Ozokeryt bielony	4.75
Parafina w taflach	1.15
Perhydrol 30%	3.40
Siarka	0.34
Siarczan glinu	0.30
Siarczan żelaza	0.20
Sól szczawikowa	1.55
Sól glauberska kryst.	0.10
Sól gorzka	0.20
Sadze angielskie	1.68
Tłuszcz z wełny	1.30
Tłuszcz z wełny ciemny	1.—

Ceny powyższe są cenami hurtowemi i rozumieją się za 1 kg loco skład Warszawa wraz z opakowaniem; ceny za produkty oznaczone gwiazdką, rozumieją się bez opakowania.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI — Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.